

VASÁR NAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11-55-62.
Postatakarékpénztári csekk száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P.

Budapest, 1940.

XXI. évfolyam, 41. szám

Október hó 13.

Aldozzunk Erdélyért!

Főméltóságú Asszonyunknak minden magyarhoz intézett, szívből jövő és szívhez szóló felhívását megdöbbentő és megrázó adatok egészítik ki: az ezeréves magyar földet 22 éven át bitórló románok nemcsak a visszaitelt terület magyarságát fosztották ki mindenéből, de ezrével vetik át a határon megkínzott, kifosztott testvéreinket... A Trianont nálunk is jobban és két évtizednél hosszabb időn át állandóan megsínylő, valamint a menekülésre késztetett, vagy ősi otthonukból kikérgetett testvéreken segíteni magyar kötelesség! Valamit, keveset, de jószívvel mindenki adhat. Ne felejtjük el, hogy az elmúlt 22 év alatt, ha kijutott is nekünk a lemondásból, a nélkülözésből, a fájdalomtól, de magyar földön élhettünk, magyar kenyeret ehattunk, tehát még, ha a legrosszabb volt is sorsunk, jobb volt az övéknél! A Vasárnap mai számához befizetési lapot csatolunk, amelynek felhasználásával portómentesen küldheti be mindenki bármily szerény adományát a nemes célra... Adakozzunk Erdélyért!...

Az örök román szellem

Akkor, amikor a tengelyhatalmak ismeretes döntésüket meghozták és Magyarország méltányosságából hozzájárult ahhoz, hogy az ezeréves testből két évtizeddel ezelőtt elorzott terület nagyobbik, dúsabb része azoké maradjon, akik erre a földre az utóbbi 100-200 év alatt beszivárogyva, nagyobb kenyeret, több kulturát, tisztultabb erkölcsű életet élvezhettek itt, mint szűkebb hazájukban, Románia is aláírta a megállapodást és azt hangoztatta, hogy új, tökéletesebb formákra kívánja alapozni jövőjét. Románia, amelynek két évtizedes pünkösdi királyság után három irányban is meg kellett hajolnia az igazság ereje előtt, máról-holnapra tengelybaráttá lett. De a tengelybarátságot hangoztató szavak mellett él, virul, sőt tobzódik az ősi román szellem. Védtelen asszonyokat, becsületben megöszült magyarokat, dolgos családokat kínoznak halálra, vagy — ez a jobbik eset: — fosztanak ki mindenükből és dobnak át a határon. Magyarország és a magyar nép azzal a fegyelmettséggel és higgadsággal

vesz tudomást az „örök román szellem halhatatlanságáról”, amely a trianoni évtizedek elviseléséhez is erőt adott. A magyar nyugalmat megerősíti az igazunkba vetett hiten kívül az a meggyőződés, hogy a

tengelyhatalmak nem szentesíthetik a balkáni szellem vérengző megnyilatkozásait és megtalálják a módját annak, hogy megértessék balkáni szomszédunkkal, hogy az új-

donsült baráttól nemcsak jelszavakat, szólamokat várnak, hanem a megállapodások becsületes megtartását és végrehajtását is... — s. k. —

A Kormányzó és hitvese a Székelyföldön

A kormányzó ur főméltósága és a főméltóságú asszony október 6-án este a Székelyföldre utazott.

A főméltóságú pár 7-én délelőtt 9 óra 45 perckor gépkocsin a szászrégeni vasuti állomásra érkezett. Itt a kormányzó ellépett az állomás terén felállított díszszázad előtt, majd fogadta a városi és járási katonai parancsnokságok vezetőinek és a hadsereg mellé beosztott székely-

földi kormány megbizottnak, János Áron dr. országgyűlési képviselőnek jelentését. Utána barátságosan elbeszélgetett a megjelentekkel.

Néhány perccel 10 óra előtt a főméltóságú ur és a főméltóságú asszony beszállt az állomáson várakozó különvonat szalonkocsijába. Pontban 10 órakor a vonat elindult a Székelyföld felé, ahol nagy szeretettel várta magas vendégeit a felszabadult székely nép.

A Székelyföld népe leirhaatlan lelkesedéssel fogadta a kormányzóit. Gyergyószentmiklóson, Csikszerezdán, Sepsiszentgyörgyön, Tusnádfürdőn — mindenütt, ahol a különvonat megállt —, egetverő éljenzéssel fogadták a kormányzóit.

A kormányzó és hitvese, visszatérőben, Csikszerezdán résztvett a székelység legnagyobb ünnepén: az „Ezer székely leány napján”, a székelység lelkes ünneplése közben.

Fékevesztett magyarüldözés Romániában

Tárgyalások a kegyetlenkedések megszüntetésére

Amíg a világtörténelem legnagyobb fegyveres leszámolója folyik nyugaton, a Földközi-tenger és Afrika északi partjain, szomorú események játszódnak le az átalakulni készülő Romániában.

Embortelen kegyetlenkedések között üldözik ki a románok az ottmaradt magyar testvéreinket. Mindenükből kifosztva, súlyos állapotban lépik át tömegesen a munkahelyükről kiűzött, hivatalukból kiszorított menekülők a magyar határt.

Sok helyen felgyújtja a magyarok házait a csöcselék. Az Erdély északi részének visszatértek elhurcolt emberek közül többség meggyilkoltak. A román sajtóban pedig fékevesztett izgatás folyik Magyarország ellen.

A kihívásokra Teleki Pál gróf miniszterelnök válaszolt:

— Ha meg nem értéssel, rosszakarattal találkozunk, ideiglenesen olyan eszközökhöz is kell nyulnunk, amelyeket nem tartunk örökké fenntarthatóknak állami kormányzatok számára

Amikor kétségtelenné vált, hogy ez a nyilatkozat még jobban fokozta a román támadásokat, a magyar kormány felhivatalos lapja megállapította, hogy

Magyarország kénytelen volt Romániával szemben a megtorlás eszközeihez folyamodni.

Lapunk zártakor egyre nő a Dél-Erdélyből kiüldözött magyarok száma. A délerdélyi falvak

magyar lakossága teljesen védtelen a minden emberi érzésből kivetkőzött román csöcselék garázdálkodásával szemben. Talicskák, hevenyészett saroglyákon cipelik át megsérült társaikat a menekülők.

Teleki Pál gróf a román kegyetlenkedések megtorlásáról

A képviselőház október 9-i ülésén, a napirend tárgyalása előtt adott hangot kemény szavakkal a magyar közvélemény mélyes felháborodásának Cselényi Pál MÉP képviselő, aki a kormány legerélyesebb intézkedését kérte a románok kegyetlenkedéseinek megakadályozására és megtorlására.

Teleki Pál gróf miniszterelnök válaszában leszegezte, hogy a magyar kormány a bécsi döntést követő napokban türelemmel fogadta a román tulkapásokról érkező első híreket, időt akarván adni a román kormánynak, hogy helyzete megerősödésével önként vessen véget a bécsi döntés szellemével ellenkező jelenségeknek. Megállapította azonban, hogy

a román kormány semmi jelét nem adja annak, mintha végét akarná vetni a féktelen terrornak; sőt a magyarság vezetőjét a román kormányelnök nem is fogadta.

Kifejtette a miniszterelnök, hogy a visszacsatolt területen a magyar köz-

igazgatás és katonaság a megértés és megbocsátás szellemében járt el; kisértet sem történt arra, hogy a huszonkét esztendő megpróbáltatásait, magyarüldözését megtorolják. Ezzel szemben a román fennhatóság alatt maradt erdélyi részeken kegyetlenkednek a magyarokkal,

erőszakkal akarják őket arra kényszeríteni, hogy Románia mellett optáljanak.

Elérkezik azonban, — ugymond emelt hangon a miniszterelnök a Ház osztatlan helyeslése közben — egy pillanat, amikor a pohár betelik.

Bejelentette ezután, hogy eddig és egyelőre 850 román, köztük természetesen több vezetőszemélyiséget is, tettek át a határon megtorlásul. Ha a romániai magyarüldözések nem szűnnek meg, ezt az eljárást folytatni fogja a kormány, sőt fokozni fogja az ellenrendszabályokat.

A miniszterelnök beszédét annak a hangsúlyozásával fejezte be, hogy a romániai magyarüldözés kérdése nem

a kormány ügye, hanem magyar ügy.

Eljárásunkat — ugymond — a legerélyesebben fogjuk folytatni mind a közvetlen vonalon, mind pedig a diplomáciai vonalon.

A miniszterelnök erélyes kijelentéseit a Ház egyhangú helyesléssel fogadta.

Itt említjük meg, hogy a minisztérium vitéz Bonczos

Miklós dr. államtitkárt a magyar állam területére menekültek ügyeinek intézésére országos menekültügyi kormánybiztossá nevezte ki.

KITÜNTETÉS

A Kormányzó Ur Öfömméltósága legfelsőbb kéziratot intézett Bartha Károly honvédelmi miniszterhez és Werth Henrik vezérkari főnökhöz, akiknek a Magyar Erdemrend Szent Koronával ékesített nagykeresztjét adományozta.

A KÉPVISELŐHÁZ ÜLÉSE

A képviselőház október 9-i ülésén, a romániai magyarüldözések napirend előtti megvitatása után, az interpellációkra került a sor.

Az interpellációkra adott válaszok során Teleki Pál gróf miniszterelnök bejelentette, hogy

rövidesen a Ház elé terjeszti az új, rövid és ki nem jászható harmadik zsidótörvényt.

A földkérdés kapcsán leszegezte a miniszterelnök, hogy

a magyar földbirtokpolitikai törvények egységesítésére az előkészítő munkálatok folyamatban vannak.

Hangsúlyozta, hogy Magyarországnak, mint kis államnak, nem mennyiségi, hanem minőségi termelésre kell berendezkednie.

Lukács Béla földművelésügyi államtitkár egy másik interpelláció kapcsán bejelentette, hogy a tokajhegyaljai szőlőkárak kérdésével a kormány alaposan foglalkozik.

A felújítási kölcsönök visszafizetési határidejét a kormány 1941 december 31-ig meghosszabbította.

Bejelentette, hogy 400 vagon rézgálic áll elsősorban a kisemberek rendelkezésére. A kárfelvétel az egész vonalon folyamatban van.

Az ülés végén az elnök bejelentette, hogy a felsőház változtatás nélkül elfogadta a keresztény egyházak felsőházi képviseletére vonatkozó törvényjavaslatot, valamint a miniszterelnöknek az erdélyi képviselők behívására vonatkozó indítványát, amely ilyen módon végrehajtható országos határozattá lett.

A képviselőház egyébként a visszacsatolással összefüggő javaslatok törvényerőre emelkedése után letárgyalja a költségvetést, majd a tervezett alkotmányreformot, a harmadik zsidótörvényt és több szociális javaslatot.

KILÉPÉSEK A MAGYAR ÉLET PÁRTJÁBÓL

Vitéz Imrédy Béla és vitéz Jaross Andor október 4-én levelet intézett Vay László báróhoz, a Magyar Élet Pártjának országos elnökéhez és bejelentette, hogy a Magyar Élet Pártjából kilép. Október 5-én dr. Nagy László képviselő jelentette be kilépését.

Kilépésüket jelentették be továbbá: Kunder Antal, Mester Miklós, Incze Antal dr., Horváth Ferenc, Börcs János, Karolyi Viktor gróf és Oláh György.

A kormányzó és a bolgár király táviratváltása. Az október 3-iki bolgár nemzeti ünnep alkalmából a Kormányzó Ur Öfömméltósága táviratilag üdvözölte III. Borisz bolgár királyt. A bolgár király az üdvözlőtáviratra a következő választ küldte:

„Melegen köszönöm Fömméltóságod szerenese kívánatait, amelyek mélyen meghatottak. Borisz.“

Teleki Pál gróf miniszterelnök:

A magyar haza keblére öleli hazatért fiait...

A magyar törvényhozás egyhangú lelkesedéssel fogadta el a visszacsatolt területek visszatéréséről szóló törvényjavaslatot

Az Erdély és Keletmagyarország egyrésznének visszacsatolásáról szóló törvényjavaslat beiktatásával, — amint Teleki Pál gróf miniszterelnök képviselőházi beszédében mondotta — történelmet iktatott törvénybe a törvényhozás. Az az ünneplés, őszinte lelkesedés, amellyel a törvényhozásnak mindkét háza a törvényjavaslatot egyhangulag elfogadta és az a hódolat, szeretet és hála, amellyel

országgyarapító Kormányzó Urunkat és a baráti tengelyhatalmak vezetőit, Hitlert és Mussolinit ünnepelte, mindenképpen méltó volt az esemény jelentőségéhez és ahhoz a szellemhez, amely ezer esztendőn át fenntartotta és a legutolsó évtizedek elviselésére képessé tette Szent István országát.

A képviselőház és felsőház történelmi jelentőségű üléseiről az alábbiakban számolunk be:

ról, örököndünk felettük és a sorsuk a mi hivatásunk, amint hivatásunk Erdély nem magyar nemzetiségeinek sorsa is.

A magyarelles román sajtóhadjáratról megemlékezve, hangoztatta a miniszterelnök, hogy a magyar haza huszonkét év szenvedései után a szerető anya gondosságával öleli keblére visszatért összes Nüséges fiait.

Végül kimutatta a miniszterelnök, hogy a keresztény vallásfelekezetek felsőházi képviseletéről szóló törvényjavaslat az előbbinek folyamánya.

A miniszterelnök nagyszabású beszéde után a Ház hosszasan ünnepelte a visszatért országrészeket, majd általánosságban egyhangulag elfogadta mindkét javaslatot.

Az elnök ezután felfüggesztette a Ház ülését. A szünetben a javaslatokat a bizottságok tárgyalják le, majd a szünet után a bizottsági jelentések beterjesztésére került a sor; a Ház mindkét javaslatra kimondta a sürgősséget.

Pénteken, október 4-én

a képviselőház részleteiben is vita nélkül elfogadta mindkét törvényjavaslatot,

amelyeket ezután a további alkotmányos eljárás végett a felsőházhoz küldtek át.

A Ház történelmi ülése

Október 3-án délelőtt, zsufolt pad-sorok előtt nyitotta meg a képviselőház ülését Tasnádi Nagy András elnök. Az elnök javaslatára a Ház hozzájárult, hogy a napirenden szereplő két törvényjavaslatot — a román uralom alól felszabadult területeknek a Szent Koronához való visszacsatolásáról és a keresztény hitfelekezetek felsőházi képviseletéről szóló törvényjavaslatokat — együttesen tárgyalja a Ház.

Benkő Géza országgyűlési képviselő a visszacsatolásról szóló törvényjavaslat előadója ismertette ezután a javaslatot, lelkes szavakkal állapította meg, hogy két esztendő óta ez a harmadik alkalom, hogy országgyűlési visszacsatolását iktatja törvénybe a Ház. A törvényjavaslat részletes ismertetése után a Ház lelkes ünneplése közben hódolattal emlékezett meg a Fömméltóságú Urról, hálával és köszönettel szölte a miniszterelnök és külügyminiszter munkásságáról és a tengelyhatalmak vezetőinek döntéséről, valamint a honvédségről, majd az előadói székéből szeretettel köszöntötte a hazatérő magyar testvéreket.

Mezey Lajos előadó ismertette ezután a másik, — a keresztény főpapok felsőházi tagságáról szóló — törvényjavaslatot, majd lelkes tapsok közben emelkedett szólásra az ülés egyetlen szónoka, Teleki Pál gróf miniszterelnök.

A miniszterelnök nagyszabású beszédében megállapította, hogy történelmet iktat törvénybe a Ház, amikor a törvényjavaslat elfogadásával a visszatérő erdélyi és keletmagyarországi területeket a Szent Koronához visszacsatolja. A visszatérő testvéreket szeretettel köszöntve, ismertette és méltatta a visszacsatolást megelőző eseményeket és leszegezte, hogy a nagyjelentőségű történelmi eseményt több tényező érte meg. Az egyik

a természetes folyamat, amely a párisi környéki békék esztelenségéből fakadt; a másik a magyar nemzet ereje, amely a legmélyebb elesettségből huszonkét év alatt meg tudott ujulni, valamint Erdély népé-

nek önbizalma; végül a történelmi személyek: Horthy Miklós kormányzó, aki a szegedi gondolat ébrentartásával vezette el ehhez az eseményhez a nemzetet; Hitler vezér és kancellár és Mussolini miniszterelnök, akik új szerepet és erőt adva Európának, felismerték az új keretben Magyarország jelentőségét.

A képviselők a miniszterelnöknek ezen szavai közben lelkesen és hosszasan ünnepelték a Kormányzót, a Führert és a Ducet.

Beszéde további során a miniszterelnök kifejtette, hogy Erdélyben néprajzi határt nem lehet vonni; népeit sorsközösség fűzi egymáshoz. Hangoztatta ezután, hogy

örömmel sem feledkezünk meg a tulmaradt magyarok-

A Felsőház ülése

A felsőház október 5-én tárgyalta a két történelmi jelentőségű törvényjavaslatot. Az ülést megelőző bizottsági ülésen József főherceg elnöklésével tárgyalják le a javaslatot, majd Széchenyi Bertalan gróf megnyitotta a felsőház ülését.

Elsőnek Ruvasz László református püspök foglalkozott a két javaslattal, hálával és köszönettel emlékezve meg mindazokról, akiknek részük volt az öröndetes történelmi esemény előkészítésében.

Teleki Pál gróf miniszterelnök, hatalmas beszédében, az esemény méltatása és az országra váró feladatok ismertetése mellett leszegezte, hogy

a románok által előidézett légkör súlyosan mértelyezi a délkelet-európai államok életét és megakadályozza a békés fejlődést.

Nagyhatású beszédét a miniszterelnök ezzel a mondattal fejezte be:

— Segítsük megérődni mindenféle vonatkozásban a visszatért országrészeket és vele együtt az egész országot.

A felsőház a miniszterelnök nagy-

POLITIKA

MEGSEMMSITETT MANDÁTUM

A Közigazgatási Bíróság október 7-én tartott tárgyalásán a hevesi egyéni kerületben megtartott választást érvénytelennek nyilvánította és így megsemmsítette Nyireő Andor nyilasképviselő mandátumát. A kerületben új választás lesz.

A NYILASKERESZTES PART VEZETŐI A MINISZTERELNÖKNEL

Teleki Pál gróf miniszterelnök október 5-én fogadta a Nyilaskeresztes Párt két vezetőjét, Szálasi Ferencet és Ruzskey Jenőt.

Az 1891-ben alakult

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

elhatja a mezőgazdaságot mindennemű mezőgazdasági áruval és értékesíti az összes terményeit és termelvényeit.

Budapest, V., Alkotmány-u. 29. szám — Telefon: 127-388.

Erdélyi képviselők behívása

A képviselőház október 8-iki ülésén Teleki Pál gróf miniszterelnök benyújtotta indítványát 46 erdélyi képviselő behívására. Az indítvány indokolásában hangsúlyozta a miniszterelnök, hogy a behívandók személyére vonatkozóan alaposan tájékozódott.

A behívott képviselők első ízben a szeptember 10-iki ülésen jelentek meg. Az ünnepélyes fogadtatásról jövő számunkban írunk. Névsoruk a következő:

Adorján Imre (Csikszereda), Albrecht Dezső ügyvéd (Bánffyhyunyad), Angi István földbirtokos (Gyergyó), Arvay Árpád hírlapíró (Nagyvárad), Bálint József r. kat. lelkész (Kolozsvár), Balogh Artur egyet. tanár (Kolozsvár), Bartha Ignác ügyvéd (Kolozsvár), báró Bánffy Dániel nagybirtokos, Beke Ödön kereskedő (Beszterce), Bethlen György gróf, Beihlen László gróf, az Erdélyi Gazdasági Szövetkezetek igazgatója, Biró István párttitkár, Bodnár Sándor gazda, Botár István szobrász (Kolozsvár), Bölöni Zoltán ügyvéd (Zilah), Braunecker Antal földbirtokos, Deák Gyula párttitkár (Kolozsvár), Ember Géza ügyvéd (Szatmár), Figus Albert ujságíró (Szatmár),

György József volt bírós. földmiv. kisgazda, Hinléder-Fels Ákos ügyvéd (Székelyudvarhely), Jodál Gábor pártelnök, Keintzel Ede (Beszterce), Kiss Kálmán, Kölcsey Ferenc pártelnök (Nagykároly), Kövér Gusztáv birtokos, László Dezső dr. ügyvéd (Gyergyószentmiklós), László Dezső ref. pap (Kolozsvár), Mikó Imre, Pál Árpád v. alispán (Nagyvárad), Pál Gábor, Pálffy Károly ref. pap, Pakocs Károly kanonok, Pacskó Elemér ügyvéd (Nagyvárad), Prall Mihály szász ügyvéd, Ráduly Lajos ügyvéd, Székely Ákos ujságíró, Szentkeresztly Béla báró, földbirtokos, Szilágyi Olivér ügyvéd, Teleki Béla gróf, földbirtokos, Teleki Ernő gróf, Tholdalaghy Mihály gróf birtokos, Török Andor v. alispán, Tusa Gábor ügyvéd (Kolozsvár), Váró György ügyvéd (Székelyudvarhely), Vita Sándor, a szövetkezeti mozgalom egyik vezetője.

Igyunk Kneipp malátakávét!

Ezt Kneipp maga adta az emberiségnek

tőkebefektetéssel és munkával mivel földnél is ugyanannyinak kell venni, mint amennyinek az az átlagos gazdálkodással mivel földnél megállapított

A kár mérvének megállapításánál az eddigi szabályok egyenesen sujtották a belterjes gazdálkodást. Ez a rendelkezés most megszünteti a belterjesen művelt földekre fennállott indokolatlanul hátrányos helyzetet

Szabályozták a nyers juh- és báránybőr forgalmát

Az iparügyi miniszter a nyersbőr, a gubacs és a külföldi cserzőanyagok forgalmának korlátozása tárgyában újabb rendeletet adott ki. A rendelet az eddigi is korlátozás alá eső nyersbőrökön felül

a nyers juh- és báránybőr, valamint a gubacs forgalmát is korlátozza, vagyis a fentemlített bőr- és szőrmeipari nyersanyagok is felajánlási kötelezettség alá esnek.

A rendelet azonnal hatályba lép.

A rendelet intézkedései szerint a nyers juh- és báránybőrt feldolgozó iparosok ezeket a nyersbőröket kizárólag a Magyar Bőripari Nyers-

anyagbeszerző és Elosztó Részvénytársaságtól vásárolhatják. Az egyes feldolgozó iparosok nyersbőrbeszerzésének mértékét az anyaggazdálkodás bőripari bizottsága állapítja meg.

Az érdekelt ipari feldolgozók nyersbőrrelátásának zavartalan biztosítása céljából bőrgyárosok, timárok, szőrmeikészítő üzemek tulajdonosi és mindazok, akik saját üzemükben nyers juh- és báránybőrt dolgoznak fel, illetőleg készítenek ki, saját érdekükben haladéktalanul jelentsek be nevüket (cégüket) és telephelyük pontos címét az Anyaggazdálkodás Bőripari Bizottságának címzett levélben. Budapest, IV., Türr István-utca 4. sz. alá.

Mennyi lesz a termés?

A legutolsó (szept. 10-én kelt) hivatalos vetésjelentés kiadása óta eltelt három hét fele részben esős, fele részben napsütéses és meleg időjárása a cséplési munkálatok befejezésére, a még kint levő termények fejlődésére és beérésére, valamint a korai tengeri törésére, a burgonya s cukorrépa szedésére, takarmánynövények betakarítására eléggé kedvező volt. Nem volt kedvező a késői tengeri beérésére a jelentési időszak végén beállott hideg, esős és ködös időjárás. Az őszi szántási és vetési munkálatok, bár igen serényen folynak, mégis lényegesen visszamaradtak, részint a talaj tulndvessége, részint igaerő- és fogathány miatt. Az őszi gabonák alá a talajelőkészítése és a vetés folyamatban van. Sok vidéken azonban a tarlószántás elmaradt. A repcét nagyrészt elvetették, a rozs és őszi árpa vetése még folyik. Buza alá a talajelőkészítés és vetés — a gazdák igyekezete ellenére — igen vontatottan halad. A korán elvetett

ősziiek jól és egyenletesen keltek és szépen fejlődnek.

A földmivelésügyi minisztérium becslőjelentése szerint az egyes terményekből a következő termésmennyiségek várhatók:

- Buza: 20,751.000 q. (gyenge közepes termés.)
 - Rosz: 7,334.000 q.
 - Tavaszi árpa: 6,210.000 q
 - Őszi árpa: 732.000 q.
 - Zab: 4,307.000 q.
- (minőségileg romlott, jó közepes termés.)
- Tengeri: 28,237.000 q. (igen jó termés.)
 - Burgonya: 33,513.000 q. (jó és bőséges termés.)
 - Cukorrépa: 17,731.000 q. (igen jó termés.)

A kapásokból tehát általában jó sőt igen jó termés várható.

Rendelet az elemi csapások által okozott károk címén igényelhető földadóelengedésről

A Budapesti Közlöny október 10-iki száma közli az 1940:XII. t.c.-nek a földadót tárgyaló első fejezete végrehajtása tárgyában kiadott 130.500—1940. IX/a. számú pénzügyminiszeri rendeletet. Az egész gazdaságnak a legközvetlenebbül érintik ennek a rendeletnek azok az intézkedései, amelyek az elemi csapások által okozott károk címén igényelhető földadóelengedés kérdését szabályozzák. Az idézett törvény a multhoz képest lényegesen kiterjeszti az adóelengedésre igényt nyújtó elemi csapások körét.

Az adóelengedésre igényt adó károkozás legkisebb mértékét az eddigi 33 százalékról 25 százalékra szállítja le és a kárbecslési eljárás terén is könnyítéseket hoz.

A végrehajtási rendelet gondoskodik arról, hogy a törvénynek a gazdák érdekeit előmozdító ezek a szándékai a végrehajtás során a lehető legszélesebb mértékben érvényesíthetők legyenek a törvény e rendelkezései már az 1940. évi elemi károkkal kapcsolatban alkalmaztassanak.

Az eddigi állapothoz képest könnyítést hozó számos rendelkezés közül bizonyára a gazdaközönség különös

megelégedésével találkozunk az az intézkedés, amely szerint

a kárbecslés során a kárbecslés időpontjában mutatkozó termés mennyiségére az átlagtermés mennyiségéhez való hasonlításakor a mutatkozó termés mennyiségét az átlagostól nagyobb

Egyre hevesebbek az Anglia elleni támadások

Nagy eseménye volt október 4-én a háborús diplomáciának.

Hitler és Mussolini a Brenneren három órás tanácskozáson megvitatta a két háborús birodalmat érdeklő valamennyi kérdést.

A tanácskozás a Duce vonatán folyt le, miközben a levegőben vadászpilóták erős őrszolgálatát kerített. A megbeszéléseken Ciano olasz és Ribbentrop német külügyminiszter is résztvett. A befejező részen jelen volt Keitel német vezértábornagy is. A tanácskozást a villásreggelin tovább fűzték.

Ez alkalommal hetedszer találkozott a két szövetséges tengelyhatalom vezére. A Brenneren ebben az évben másodsor. Akkor is, az elsőtől, napokig homály födte a találkozás célját. Ma már tudjuk, hogy Olaszország hadbalépését előzte meg, ami egyik döntő ténye a nagy háborúnak.

Most sem alap nélküli a feltevés, hogy a találkozásból fontos események következnek. „Hitler és Mussolini eddigi találkozója — amint a német külügyminisztériumból származó

felhivatalos nyilatkozat is hangsúlyozza — mindig nagy horderejű döntéseket hozott, amelyek előbb vagy utóbb a világ nyilvánossága előtt is láthatókká és érezhetőkké váltak. Ez történt Münchenben is, Franciaország összeomlása előtt.“

A találkozóról kiadott közleményből csak annyi állapítható meg, hogy a két országot érdeklő valamennyi kérdést megvitatották. Az egyik vezető olasz lap közli, hogy „a brenneri találkozó nem jelent összeesküvést olyan államok békéje és nyugalma ellen, amelyek még nincsenek bevonva a háborúba.“ Többet mondanak a német lapok, amelyek kijelentik, hogy „a tengelyhatalmak vezetői elvannak szánva, hogy egyszer és mindenkorra kijelöljék a helyét annak a szigethatalomnak, amely Európa és a világ szerves újjárendezésében saját képzelte eljogainak megsemmisítését látja.“

Bizonyosnak látszik, amit különben a berlini sajtó is megállapít, hogy

„Anglia ellen a harcnak egy újabb fontos szakasza fog megindulni a két vezér megbeszélése után.“

A nyugati légiháború pedig változatlanul tombol tovább. Angliát a német légitámadások sorozata éri nap nap után. London lakossága a nap nagy részét kénytelen a légvédelmi pincékben tölteni. Külföldi lapudósítók állapították meg, hogy „London égő, füstölő pokolhoz hasonlít.“ A német véderőfőparancsnokság egyaránt ad hírt London, Manchester, Liverpool és Edinburgh pusztulásáról. De Berlin elleni angol támadást is jelez.

Az irtózatos harc tehát fokozódik s az egyik fél térdrekenyszerítéséig tart. Churchill már átalakította kormányát, amely egyre inkább balra tolódik, a Hitler vezért gyűlölő baloldali munkásszervezetek felé, hogy a lehetősége is kizárt legyen minden békés hajlandóságnak.

Játszva nyerhet,

ha részt vesz a magyar királyi

osztálysorsjátékon!

Egy sorsjeggyel elérhető legnagyobb nyeremény

700.000 P.

Huzás már október 19-én.

Sorsjegyárak:

Egész P 28. Fél P 14. Negyed P 7. Nyolcad P 3.50.

Rendeljen osztálysorsjegyet a főárusítóknál!

TUDNIVALÓK A NÉMETORSZÁGBAN

DOLGOZÓ MAGYAR MEZŐGAZDA- SÁGI MUNKÁSOK SZÁMÁRA!

TÁJÉKOZTATÓ

azon mezőgazdasági munkáscsoportok számára, amelyek a m. kir. földmivelésügyi minisztérium megbízásából elsősorban kapják a „Vasárnap”-ot.

Jelen számunkkal megindul a Németországban dolgozó magyar mezőgazdasági munkások újabb csoportja részére a „Vasárnap”, amely évek óta ellátja tudnivalókkal külföldre került munkás-testvéreinket.

Az idejű tudnivalókat egy kis füzetben is kiadta a „Vasárnap” szerkesztősége, amit munkás-testvéreink elutazásuk alkalmával valamennyien megkaptak. Azt ajánljuk, hogy

ezt a füzetet mindenki őrizze meg és szorgalmasan olvassassa.

A legfontosabb tudnivalókra az alábbi kövekezőkben külön is felhívjuk munkás-testvéreink figyelmét.

Mennyi pénzt lehet hazaküldeni?

A német kormánnyal történt megállapodás értelmében minden magyar mezőgazdasági munkás, aki az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda útján került ki, havonként és fejenként 55 márkát küldhet haza hozzátartozóinak.

Az átutalásra vonatkozólag részletes tájékoztatást nyújt a már említett külön kis füzet.

Az élelmiszer-ellátás

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ez évben is gondoskodott arról, hogy a Németországba került magyar mezőgazdasági munkások az itthon megszokott élelmiszeri cikkekhez kedvezményes áron, azaz vámentesen juthassanak hozzá. A megállapodás értelmében

minden magyar mezőgazdasági munkás havonként és fejenként 5 kg szalonnára, 4 kg tarhonyára és ¼ kg paprikára tarthat igényt.

Az első két hónapra szóló mennyiséget mindenki magával vitte, a többi időre szóló mennyiséget pedig rendszeresen meg fogják kapni. Erre vonatkozólag is részletes felvilágosítást nyújt a külön füzet.

Panasz, felvilágosítás

A Németországban dolgozó magyar munkások kívánságainak és esetleges panaszainak orvoslását a német birodalmi munkaügyi minisztérium volt szíves az idén magára vállalni, a levelek tehát odaintézendők. Amennyiben valaki a konzulátushoz, vagy a m. kir. földmivelésügyi minisztériumban lévő Országos Gazdasági Munkaközvetítő Irodához, továbbá a Vasárnap szerkesztőségéhez fordul, a megkereséseket Berlinbe

továbbítjuk, a német munkaügyi minisztériumhoz. Pontos címe a következő:

BETRAUUNGSSTELLE FÜR
UNGARISCHE LANDWIRTSCHAFTLICHE ARBEITER,
REICHSARBEITSMINISTERIUM,
BERLIN, SW.

II. Saarlandstrasse 96.

Időmegtakarítás végett ajánljuk, hogy a munkások minden esetben a kéréseiket közvetlenül a fenti címre küldjék.

Gondoskodás történt arról is, hogy magyarul is tudó német tisztviselők kezébe kerüljenek az ilyen ügyek.

Kedves Munkás-testvéreink!

Ugy, mint eddig is, minden tekintetben szívesen adunk felvilá-

gosítást, tájékoztatást a hozzánk fordulóknak és ezzel szemben csak egyet kérünk, hogy munkás-testvéreink magatartásukkal szerezzenek becsületet a magyar névnek.

ORSZÁGOS GAZDASÁGI
MUNKAKÖZVETÍTŐ IRODA

(M. kir. Földmivelésügyi Minisztérium.)

ÜZENETEINK:

Szatmári Károly, Doboz: Nem lehet. — Tóth Kálmán, Miskefa: Levelezőlapon közölje velünk, hogy mikor, mennyit és kiknek a címére adta fel a pénzt és a munkaadó nevét is írja meg. Csak az adatok pontos ismeretében van módunkban megállapítani, hogy hol akadt meg a pénz. — Mellár Julianna, Erfurt: Mint már előbb közöltük, csakis kivételes esetekben járultak hozzá az illetékes német pénzügyi szervek, hogy az egyik hónapról elmaradt összeget a következő hónapban még haza lehessen küldeni. Pl., ha az 55 márkát nem tudta elküldeni, valamilyen indokolt oknál fogva, ugy a hiánzó részt a következő hónapban pótolhatja. Szóval, ahány hónapot töltenek kint a szerződötött magyar munkások Németországban, annyiszor 55 márka hazaküldésére jogosultak. Másik kérdésére értesítjük, hogy egyelőre semmiféle rendeletről nem tudunk. Tavaly lehetett. — Kiss János, Kiskirályság: Nyugodt lehet, hogy minden hozzánk érkező levelet elintézzük. Sajnos, időbe telik, még ennek a kérdésnek elintézése. Még egyszer megreklamáljuk. — Fehér József, Nagykamarás: Kedves levelét köszönjük; levelét Németországba küldöttük és elintézését megsürgöttük.

Hét százalékos munkabéremelés

Az október 4-iki minisztertanács behatárolta foglalkozott az árak és a munkabérek kérdésével. A mezőgazdasági termelés folytonosságának fenntartása és lehető fokozása érdekében — ott, ahol az elkerülhetetlenül szükségesnek látszott —

a kormány engedélyezte az egyes cikkek termelői árainak a termelési költségek nagyobbságához arányított emelését.

Tekintettel arra, hogy az egyes mezőgazdasági termékek drágulása — bár kisebb mértékben — a fogyasztói árak s így az élelmiszeri költségek emelkedésében is kifejezésre jutott és fog jutni:

a kormány hozzájárult az ipari és bányászati munkabérek emeléséhez.

Az ipari és bányászati munkabérek jelenlegi színvonalát rögzíteti és az így megállapított munkabérek

október 7-től 7 százalékkal emelendők.

Ugyancsak gondoskodik a kormány arról, hogy a kisebb jövedelmű magántisztviselők helyzete is megjavíttassék.

Egyidejűleg a kormány az állami tisztviselők és alkalmazottak helyzetével is foglalkozott és ez irányban még a folyó hónapban intézkedik.

ASSZONYROVAT

A szövétanfolyamokról

Most, hogy a fonal- és vászonmű beszerzése nehéz és sok pénzbe kerül, az ország különböző részéből, igen sok helyről fordulnak hozzánk azzal a kéréssel, tegyük lehetővé közsegükben háziipari szövétanfolyam rendezését. Ezzel kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy szövétanfolyamot csak ott engedélyez az ipariügyi minisztérium, ahol a szövéshez szükséges nyersanyagának legalább egy része (kender vagy len) helyben megterem és rendelkezésre áll.

Tisztán kenderfonalból zsákot, ponyvát, konyharuhát szőnek, lenből pedig a finomabb fehérnemű-, asztalnemű és ágyneműket. A kender-

fonalat legtöbb helyen pamuttal keverik, úgy, hogy vagy kenderfonalat használnak lánchnak és pamutot vetüléknak, vagy fordítva. Miután a szövés jóval könnyebb akkor, ha lánchnak pamutot használunk, kezdő szövőknek ez az eljárás ajánlható. Pamutfonal használatát mellett kétszerannyi szövötünk lesz, mintha csak tisztán kenderfonalat dolgozunk fel. A közönséges szövéshez használatos pamutfonalak egy- vagy kétszálúak. Háziipari készítővászók min- dig csak kétszálú fonalat használunk, mert az egyszálú még akkor is könnyen szakad, ha kenve van. A pamutfonal az Ázsiában, Afrikában és Amerikában termő gyapotnövényből készül, gyárakban dolgozzák fel s kisserzők részére 5—10 angol fontos csomagokban hozzák forgalomba (5

Ősziék alá: (kapások, kalászosok után)

PÉTI SÓ

Rozsnál: lúgos talajokon, KÉNSAVAS AMMONIÁK

Kérjen díjtalan ismertetőt! Péti Nitrogén Műtrágyagyár Rt., Bpest, V, Nádor-u. 21. Telefon: 12-85-99, 11-42-57.

Kutscher Szilveszter

az „Arany Kalapáchoz”

Budapest,
VII., Rákóczi-ut 32. sz.

Lőszerszámvereték, szilgyártó-, nyerges- és cipésszakkellék.

font 2.25 kg.). A pamutfonalat finomsága szerint számozzák, legvastagabb az 1-es számú és minél nagyobb a szám, annál vékonyabb a fonal.

Háziipari szövétanfolyam előbb mindig tiszta pamutfonallal dolgoznak, amelynek anyagát közösen szerzik be a tanulók, azt közösen szövik le és végül arányosan szétosztják a kész vásznat. A tanfolyam későbbi folyamán a tanulók által hozott házifonalat is közösen dolgozzák fel. A gyári fonal beszerzéséhez az ipariügyi minisztérium Anyagelosztó Bizottságához kell kérvényt benyújtani.

KÁNYA TERÉZIA

Háromszázötvenezer pengő fordít Szeged inségmunkára. Szeged legutóbbi kisgyűlése tárgyalta a város idejű inségmunkaprogramját és költségvetését. A város a terv szerint 350 ezer pengő fordít inségmunkákra.

MUNKÁT KERES:

Az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda nyilvántartása szerint az alábbi mezőgazdasági munkások és cselédek keresnek elhelyezkedést:

Balázs Benjamin (Zoltán szőlő, Verseg, Pest vm.), vincer elhelyezkedést keres. Szőlő, gyümölcs, erdő, ménészet kezelésében jártas. — Mányi János, Tóth András, Tóth Béla, Bartha László (Szatmár vm., m. kir. gazdasági felügyelőség, Mátészalka), őszi mezőgazdasági munkát keresnek. — Baricsa Ferenc (Hódmezővásárhely, Tanya 953, Csongrád vm.), munkásszakkellék, munkás-csoportjával őszi mezőgazdasági munkákra elhelyezkedést keres. — Az ungi közigazgatási kirendeltségi m. kir. gazdasági felügyelőség területén, Viska községből mintegy 80—100 munkás szegődne el őszi mezőgazdasági munkákra. (Elsősorban tengeritörésre.) — Gaják Antal (Pestszeres, Batár-u. 50.), 35 éves gyakorlatlalt rendelkező gépész (gőzekegépész volt, Hoffer traktor), elhelyezkedést keres. Igénye heti 50 pengő és élelmiszer. Emberek betanítását gépmellé vállalja. — Gazdasági cselédek elhelyezkedést keresnek Nyitra, Pozsony k. e. e. vármegyék területén. Munkaadók forduljanak a Nyitra-Pozsony k. e. e. vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőséghez, Érsekújvárra. — A mezőhegyesi, kishéri és bábolnai m. kir. állami ménésbirtokokon nagyobb számú tartalék munkáscsoport áll készenlétben. Az őszi mezőgazdasági munkálataira munkásokat igénylő gazdaságok forduljanak közvetlenül nevezett ménésbirtokok igazgatóságához. — Szabolcs, Csongrád és Szatmár vármegyék, valamint a máramarosi köz- igazgatási kirendeltség területén nagyobb számú mezőgazdasági munkás van munkakialom nélkül. Az igénylő gazdaságok vagy az Országos Munkaközvetítő Irodához, vagy az egyes vármegyék gazdasági felügyelőségéhez (szabolcsvármegyei: Nyiregyháza; csongrádvármegyei: Szentes; szatmárvármegyei: Mátészalka), illetve a máramarosi köz- igazgatási kirendeltségi m. kir. gazdasági felügyelőséghez (Huszt) forduljanak.

MUNKÁT KAP:

Özv. Fischer Jánosné (Budapest, XIV. Reményi-u. 4. szám), fejő tehénest keres. bére 50 pengő havonként, teljes ellátás.

Gyászünnepek október hatodikán

Az egész ország s a főváros népe az idén is hagyományos gyászpompával hódolt az aradi vértanuk emlékének. Az egyetemi ifjuság s a társadalmi egyesületek nagy ünnepeket rendeztek a nemzet halhatatlan nagyjai emlékére. Az országzászlónál, a Pesti Vigadóban, az Akadémia dísztermében gyűltek össze a megható ünnepek hatalmas tömegű résztvevői. Erdélyből, Marosvásárhelyről, staféta érkezett és székelyek jöttek színes népviseletben. És első ízben hódolt az aradi vértanuk emlékének Ungvár magyar és rutén társadalmi is.

Hasonló keretek között ünnepel-

ték e napon Gömbös Gyula emlékének is. A MÉP, Teleki Pál gróf miniszterelnök vezetésével koszoruzta meg vitéz jákfai Gömbös Gyula sírját. Emlékbeszédet Bárca János alelnök mondott. Megkoszorúzták a sírt a társadalmi egyesületek is. Gömbös Gyula emlékének Bonczos Miklós államtitkár méltatta. Megállapította, hogy Gömbös próféta volt, mert amit mondott, beteljesedett. Ugyanezt állapította meg a Gömbös serlegvacsora szónoka, Radocsay László igazságügyminiszter is, aki a revízió előharcosát ünnepelte Gömbös Gyulában.

betegséget állapítunk meg, akkor tegyük meg azonnal a szükséges intézkedéseket. Ha a betegség okát nem ismerjük fel, küldjünk be vizsgálati anyagot a gödöllői m. kir. méhészeti gazdaság laboratóriumának. Ez a vizsgálat után szakszerű és kimerítő tájékoztatást nyújt a hozzá fordulónak.

Akik mézkészlettel rendelkeznek, tartsák meg ezt tartalékul addig, míg méhcsaládjuk téli szükségletét nem biztosították.

A gödöllői m. kir. méhészeti gazdaságban ebben az évben is megnyílik egy méhész-munkásképző tanfolyam. A tanfolyam október elején kezdődik és megszakítás nélkül 2 évig tart. Felvételtnek olyan egyének, kik az elemi iskolának legalább 4 osztályát elvégezték és 18 életévüket betöltötték.

GAZDATUDOMÁNY

Szüreti tanácsok

A jó bor előállításának első főfeltevéle a tisztaság. A szüret előtt a borházat alaposan ki kell takarítani, szellőztetni és meszelni. El kell távolítani a pincéből minden anyagot, eszközt, amely nem tartozik a szürethez. Alapos takarítás után egészünk el a pincében néhány kénrudat a penészfélek elpusztítása céljából.

A borház és a pince kitisztogatása után következik a kádak és főleg a hordók megtisztítása. A kádakat gyökérfével suroljuk ki és hideg vízzel öblítsük. A hordók kezelése már több gondot okoz, különösen akkor, ha azokat helytelen és gondatlan kezeléssel kifolyólag kisebb vagy nagyobb mértékben penészesedés vagy ecetesedés lepte el.

A must elhelyezésére egészen új hordókat használhatunk. Ezeket azonban előzőleg 2 százalékos szódaoldattal jól forrázzuk ki, majd hideg vízzel többször öblítsük ki, végül töltjük meg őket hideg vízzel s így hagyjuk állni, néhány napig.

A fehérbogyójú fajtáknál lehetőleg halasszuk el a szüretet addig, amíg a legtöbb fürt teljesen megérett. A kékbogyójú fajták szüretelésénél, ha vörösbort akarunk készíteni, nem szabad későre halasztani és bevárni a szőlő túlérettét, mert ez a festőanyag rovására megy. Az okszerű borkezelés abból áll, hogy a bort aránylag rövid idő alatt tegyük piacképesé. A bor könnyű, vagy nehéz kezelhetőségét előidézhetik olyan okok, amelyeknek érvényesülésére a szüreti kezelésnek is van befolyása. Ebből a szempontból is fontos a természetes megválogatása, a másik pedig annak gyors feldolgozása. Egészséges, magától is könnyen tisztuló bort csak ép, egészséges fürtökből készíthetünk. Tehát szüretkor válogassuk meg a termést, mert a válogatás előzetes védekezés a borok törése ellen.

A szőlőfürtökön fellépő rothadás és penész többféle lehet. A rothadt szőlőkből készült mustot célszerű erjedés előtt lenyálkázni.

A borkezelő munkája tehát a szürettel veszi kezdetét. Ha az ép termésnek a tökéletlen és beteg részeket elválasztására gondot fordít, akkor a bor könnyű kezelésére a legtöbb feltételeknek máris eleget tett.

A méhész őszi teendői

A kedvezőtlen időjárás miatt kevés kilátás van arra, hogy a méhek kellő mézkészlettel rendelkezzen a téli szükségletre. Ezért a méhcsaládok betelepítéséhez az akácvirágzás alkalmával termelt mézből kell tartalékolni. Tegyük ezt annál is inkább, mert a méhek etetésére szolgáló cukor kiutalására nincsen kilátás.

Kisérjük éber figyelemmel a méhcsaládok egészségi állapotát is. Ha

Ojtás angolkór ellen

A szopós malacokat már cseccs alatt célszerű A és D vitaminnal olajjal beojtani. Így feleslegessé válik vitaminkészítményeknek naponta való adagolása, mert a beojtott olaj hónapokra ellátja a malacot olyan vitaminokkal, melyek egyrészt a fejlődést elősegítik, másrészt megakadályozzák az angolkór felléptét.

HIREK

A Sors

A sorsunk egy komisz jószág,
Mely örökké rug s harap,
Könnyen még a földre is dob,
Ha elhagyod magadat.
De ha biztos kezekkel a
Zaboláját megkapod:
Szelid csacsivá válik és
Vigan lovagolhatod! ...

MAJERSZKY JÁNOS (Kiskörös)

Erdélyi emlékérem. A Kormányzó Ur Öföméltósága Kelet-Magyarország és Erdély egy részének, Mátyás király jubileumi esztendejében történt felszabadulása emlékére, emlékérmét alapított, amelyet azok kapnak meg, akik július 2. és szeptember 30. közt legalább 28 napig tényleges katonai, vagy csendőri szolgálatot teljesítettek, továbbá a szeptember 4—13. közt a felszabadult területre vezényelt rendőrségi és pénzügyorségi tagoknak.

Hun eredetű sírt tártak fel egy szegedkörnyéki tanyán. A szegedkörnyéki Átok-tanyán, a Dugonics-erdő mellett, régi sírt tártak fel s ebben tölcseres száju ezüstedény felső részét, ezüst kürtöt, egyélű vas-szabályt, kőberakásos arany szíjvégeket, arany övdszöket, arany szíjbutatókat, aranytálat, nyilhegyeket és csontjüket találtak.

Nemzetközi baromfikiállítás Budapest. A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete november 26-tól december 1-ig rendezti meg a budapesti tenyészállatvásártelepen őszi baromfi-, galamb- és házinyulkiállítását. A baromfitenyésztés egyre fokozódó nemzetgazdasági jelentősége folytán különös érdeklődésre számíthat a kiállítás, mely egyúttal kisállat-tenyésztésünk fejlettségéről is bizonyosságot fog tenni. A kiállítás látogatottságát nagymértékben fokozza majd, hogy sikerült erre az alkalomra 50 százalékos utazási kedvezményt elérni az államvasutaknál. A vásárral kapcsolatos felvilágosításokat készséggel ad a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete (Budapest, IX., Ullői-ut 25.).

A Kormányzó 122 vitézi telket adományozott. A hivatalos lap közölte azoknak az egyéneknek a jegyzékét, akiknek a Kormányzó az Országos Vitézi Széknek a miniszterelnök által előterjesztett javaslatára vitézi telkeket adományozott. Az újabb adományozások következtében összesen 122 egyén jut vitézi telekhez.

Az elemi kárt szenvedett gazdák gyűlése. Október 6-án, több mint harminc községből, közel ezeröttszáz szőlősgazda gyűlt össze a MASZ OBS és a délpestvármegyei kiskörösi hegyközségi tanács meghívására, hogy az elemi csapások által okozott károsodást az ország közvéleménye elé tárja. Lindenmayer Károly, a hegyközségi tanács elnöke, vázolta főbb vonásokban a hatalmas arányú gazdaértekezlet célját, majd több nagyjelentőségű felszólalás után a nagygyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelynek értelmében kéri a kormányt, tegye lehetővé, hogy a károsult szőlő- és gyümölcsstermelő gazdák hosszabb lejáratú és olcsó kamatozású zöldhittel, valamint kedvezményes áru, vagy ingyenes permetező és kötözőanyaghoz jussanak, továbbá, hogy a szőlőtelepítési tilalmat függesztsék fel.

Ne mossa el a határidőt! A m. kir. osztálysorsjáték huzásai már szombaton, október 19-én kezdődnek. Akinek nincs sorsjegye, vegyen azonnal bármelyik fő-árusítónál. Hivatalos árak: $\frac{1}{8} = 3.50$, $\frac{1}{4} = 7$, $\frac{1}{2} = 14$, $\frac{1}{1} = 28$ pengő

Felhívás a repülni vágyó magyar ifjusághoz

A Magyar Aero Szövetség közli, hogy az 1941. kiképzési évben lefolytatásra kerülő haderőnkívüli motoros repülő előképzésre vonatkozó részletes pályázati feltételek a „Magyar Szárnyak” című repülő szakfolyóiratnak október 15-iki és november 1-i számában jelennek meg. Mindazok az ifjak, akik tényleges katonai szolgálatot jelenleg nem teljesítenek, eddig még nem teljesítettek, tanulmányozzák át a „Magyar Szárnyak” fenti példányszámain, mert a honvéd Légierők állományába csak az kerülhet, aki tényleges katonai szolgálatát megelőzően a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával minden évben megismétlődő haderőnkívüli motoros repülő előképzésben részt vesz. A „Magyar Szárnyak” szakfolyóirat kapható minden IBUSZ árusítónál és minden újságárusnál. A „Magyar Szárnyak” szerkesztőségének címe: Ullői-ut 12. szám.

Germisán nedvespác

a gyakorlatban kitűnően bevált a használatban rendkívül gazdaságos

100 liter csávázóoldathoz csak 10 deka Germisán szükséges.

Az állami csávázási akcióval kapcsolatban kedvezményes árban kapható.

Kérjen részletes ismertetőt:

Biermann Pál

Budapest, V., Légrády Károly-u. 9.

Meghosszabították az Erdélybe utazás korlátozását

A m. kir. honvédezerkar főnöke

az Erdélybe való utazási korlátozások határidejét október 20-ig meghosszabbította.

A beutazásra vonatkozólag azonban a következő könnyítéseket engedélyezte:

1. A katonai tényleges és nyugdíjas személyek, csendőrök és ezek igazolt hozzátartozói utazási igazolvány nélkül, személyazonosság, vagy vagyoni arcképes igazolvánnyal a záróvonaltól átléphetik.

2. Tényleges szolgálatban álló tisztviselők utazására nézve is az első pontban foglaltak érvényesek.

3. Minden más polgári személy részére a beutazás az eddigi gyakorlat szerint történik.

A MAGYAR VÁROSÉRT

Ez a címe Halácsy Dezső, az előnyösen ismert fiatal szerző legújabb könyvének, amelynek minden sora nemcsak a városokért, hanem minden magyarnak, városi és falusi lakosságnak új életformáért íródott. Különösen értékesek a könyvnek a „Küzdelem a magyarságért városban és falun” és „A város és a falu egymásrautaltsága” című fejezetei, amelyek áttekinthető és világos keretszövegét adják a valóságos helyzetnek és irányt mutatnak a jövőre is. Ékesszavu, meggyőző erejű szószólója a kiváló szerző annak a csak nemrég felismert igazságnak, hogy a gazdaságilag erős falu az erős ország alappillére, amit Mayer János, a Falu-Gazdaszövetség elnöke így fejezett ki: „Ha a falu gazdaságilag erős, akkor alkotmányos köteletségének is eleget tud tenni, fogyasztó és felvevőképes lesz, így adva van a kulturális fejlődés lehetősége”. Halácsy Dezső fejtegetései során a helyes falusi szociálpolitika jelentőségére mutat rá és meggyőző érveket sorakoztat fel a szövetkezeti gondolat terjesztése mellett.

Minden hangszer

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hirneves

Reményi Mihály hangszertelepén. Budapest, VI./15, Király-utca 58-60.

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet

Nem gazdaságos a sertés- és baromfitenyésztés
a törvényesen védett
Rákoshegyi baktériumölő
MÉHÉK. Kapható és megrendelhető csak
IFJ. AULITZKY OTTÓ
Budapest, VII. Dohány-utca 84. II. sz. 2/a
Árak: Demijonnal ab Budapest
4 6 8 10 15 20
4-80 7-10 9-10 10-80 16- 21-20
Tanulságos prospektus a lap olvasóinak ingyen!

Az agrárcikkek hamisítását tiltó törvény kiterjesztése

A földmivelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amely a következő cikkeket vonja a mezőgazdasági termények és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló törvény hatálya alá: tojás, kannatojás, tojáspor és tartósított zöldségfélék, főtt burgonya, burgonyapelyhely, burgonyaliszt, friss és tartósított gyümölcsök és gyümölcsképzítmények, gomba, dió, mogyoró, mák és egyéb olajos magvak, tartósított halak és halkonzervek, erjesztett gyümölcslevek, cukor és cukorkák, sör, alkoholmentes üdítőitalok és mikrobiológiai készítmények.

A hamisítást tiltó törvény már eddig is számos agrárcikket védett, amelyeknek készítését és forgalomb-

hozatalát a hatóságok a vegykereslettel és a vegyvizsgáló állomások közbejöttével a termelők, iparosok, kereskedők és a fogyasztók állandóan ellenőrzik.

A termelők és a fogyasztók kívánásai, valamint az ellenőrző szakemberek tapasztalatai tették szükségessé, hogy a felsorolt cikkeket is a törvény hatálya alá vonják. Ennek a rendelkezésnek különös jelentőséget adnak a mostani rendkívül viszonyok. *Ujabbán ugyanis nagyobb mértékben tapasztalhatók voltak visszaélések az említett cikkek forgalmában, tehát olyan téren, ahol a szabályozás hiánya eddig hamisítások elkövetésére lehetőséget nyújtott.*

RÁDIÓ

Budapest I.

VASÁRNAP, X. 13.:

8: Ébresztő. Szózat. Hanglemezek. 8.45: Hírek. 9: Görög katolikus. 10: Róm. kath. 11.15: Evangélikus istentisztelet. 12.20: Időjelzés, időjárás. 12.30: Operaházi zenekar. 13.45: Hírek. 14: Hanglemezek. 15: 1. Szeléni Gusztáv dr.: „Védekezés a repce fekete hernyói ellen.” 2. Gyarmati István: „A burgonya téli eltartása.” 16.20: Labdarugó-mérkőzés közvetítése Kolozsvárról. 17: Hírek. 17.15: Cigányzene. 17.55: Elbeszélés. 18.20: Honvédműsor. 19: Hírek. 19.40: Előadás hanglemezekkel. 20.40: Hírek, időjárás.

HÉTFŐ, X. 14.

12.10: Katonazene. 13.30: Cigányzene. 16.15: Előadás. 17.15: Hanglemezek. 17.35: Előadás. 18: Szalonzene. 19.20: Zongora. 19.50: „Hegyaljai szünet.” Hangjáték.

KEDD, X. 15.

12.10: Hanglemezek. 13.30: Szalonzene. 16.10: Gyermekdelután. 17.15: Cigányzene. 18.10: Előadás. 18.30: Jazz. 19.20: Versek. 19.55: Ének. 20.20: Helyszíni közvetítés a zágoni Mikes-portáról.

SZERDA, X. 16.

12.10: Cigányzene. 13.30: Táncczene. 16.15: Előadás. 17.15: Felolvasás. 17.45: Postászenekar. 18.30: Helyszíni közvetítés Nagydobronyból. 19.20: Szalonzene. 20.20: Orgona.

CSÜTÖRTÖK, X. 17.

12.10: Hegedű. 12.55: Ének. 13.30: Szalonzene. 16.15: Ruszin műsor. 17.15: Előadás. 17.45: Honvédműsor. 18.30: Urbányi Jenő dr.: „Növényegészségügyi időszéri tanácsadó.” 19.20: Cigányzene. 19.40: Közvetítés a Városi Színházból. 20.10: Felolvasás.

PÉNTEK, X. 18.

12.10: Melleszenekar. 13.30: Cigányzene. 16.15: Diákfelőra. 17.15: Szalonzene. 17.40: Előadás. 18.30: Beszámoló az erdélyi hangfelvételekről. 19.20: Sport. 19.30: Filharmonikus hangverseny.

SZOMBAT, X. 19.

12.10: Táncczene. 13.30: Hanglemezek. 16.10: Ifjúsági delután. 17.15: Cigányzene. 17.30: Rádióposta. 18.20: Külügyi negyedóra. 18.35: Szalonzene. 19.50: Szüreti hangulatkép.

Budapest II. Kedden, október 15-én 18.30 órakor: **Mezőgazdasági félóra.** Szombaton, október 19-én 18.30 órakor: **Mezőgazdasági félóra.**

VÁSÁR ÉS PIAC

Készárupiac. Buza: 78 kg-os 28.40. Rozs: 71 kg-os 19.40. Zab: 41 kg-os 21.50. Árpa: Sörárpa, kiváló 26.35, sörárpa, elsőrendű 25.35, sörárpa 24.35, 68 kg-os ipari 22.70, takarmány, 65—66 kg-os 20.70, takarmány, középminőségű 19.70. Tengeri: Tiszántúli 23.10, egyéb állomásokról 22.05, ab Budapest közraktár 21.85.

Magpiac. Árak helyi, vidéki vasútállomás, 100 kg-kint, minőség szerint: Bihor-here 135—140, szőszbükökony 78—83, tavaszi búkköny 34—36, köles, vörös 34.50—36.50, egyéb 34—35, mák, uradalmi kék 200—203 P. Az árkmánybiztoság által megállapított árak: Káposztarepce 40—45, napraforgómag 28, lenmag 50, tökmag 35, szójabab 31.50, Viktória-borsó, steril 50.20, expressz, steril 40.20, fehér gyöngybab, kézzel válogatva 48.20, fehér hosszabab 46.20—48.20, fehér laposbab 46.20—48.20, dunai fehér szokványbab 41.20, dunántúli 40.20, felsőmagyarországi 39.20, gömbölyű fűrjbab 47.20, hosszú 45.20, barnabab 38.20, tarkabab 37.20 P.

Takarmányvásár. Árak métermázsánként pengőben: Réti széna—I. r. 10—10.20, II. r. 8.50—9.50, III. r. 7.50, muharszéna 9.60, lucernaszéna 11.50—12.20, lóhereszéna 10, zabosbükökönyszéna 10.10 P.

Préselttakarmány- és szalmaárak. A józsefvárosi pályaudvaron 1940. szeptember 23-án és 26-án jegyzett nagykereskedelmi árak: Rétszéna 6, Ia 10.40—10.70, muharszéna 9.60—9.70, lucernaszéna 12.40—12.70, lóhereszéna 11.40—11.70, zabosbükökönyszalma 10.40—10.70, tavaszi szalma 5.50, rozsszalma 4.50 pengő q-kint.

Abraktakarmány. Árak kicsinyben q-kint, Budapesten. Buzakorpa 17.15, napraforgópogácsa, belföldi 19.50, lenmagpogácsa 20.50, tökmagpogácsa 20.50, kókuszpogácsa 20, repcepogácsa 16.50, halliszt 49.50 P.

Tenyészmarhák és jarmosókrók. Ia belföldi jarmosókrók és beállítani való tinó (tarka) 580—650 kg-os 90—95, 480—550 kg-os 85—90, Ia belföldi jarmosókrók és beállítani való tinó (fehér) 85—91, 1 1/2 éves tenészüsző 95—1.05, 1/2 éves tinó 85—90, fiatal, hasas és friss fejős tehén 110—113 fillér kg-ként.

Vágómarha. Árjegyzés elősúlyban: Bika, tarka Ia 98—104, IIa 84—97, IIIa 60—72, ökrök, magyar, IIa 80, tarka Ia 112—116, IIa 90—108, IIIa 60—80, tehén, tarka Ia 100—111, kivételesen 114—115, IIa 73—99, IIIa 56—72, növendék (éves) 58—104, kicsontozni való 24—52 fillér kg-ként.

Sertés. Árak: IIa szedett 126, IIa öregsertés 126, angol tökesertés 136, Ia angol sonkasülde 136 fillér kg-ként elősúlyban.

Ló. Árak pengőben: ígés kocsi (nehéz nyugati fajta) 450—675, ígés kocsi (könnyű, nyugati fajta) 360—550, alárendelt minőségű ló 70—350, vágóló 40—250 P.

Zsir és szalonza. Az Árelenőrzés Országos Kormánybiztosa október hó 9-én kiadott rendeletével újra megállapította a zsirszalonna, hár és zsír legmagasabb árát. Budapest és környéke területén a legmagasabb fogyasztói árak ezek: olvasztani való elsőrendű zsirszalonna bőrről 2.12, hár 2.28, elsőrendű olvasztott sertészsír 2.24 pengő kg-ként.

Baromfi és tojás. Előbaromfi: Tyuk 250—450, csirke, rántani való 150—250, sütni való 200—350 fillér darabonként. Leült baromfi: Tyuk 200—260, csirke, hizalt 260—350, szedett 220—320, rücs, hizott 200—270, lud, hizott 200—280, libamáj, nagy 600—700, kicsi 400—600 fillér kg-ként. Teatojás 10 darabig 13—15, főzotojás 12—14, apró 11—14 fillér darabonként.

Vad és vadhus. Szarvascomb 240—300, gerinc 400—480, lapocka 200—240, többi része 80—120, 5z, gerinc 450—500, comb 280—320, többi része 80—120, vaddisznó, gerinc 240—280, comb 220—280, többi része 80—120 fillér kg-ként.

Halpiac. Harsa, nagyság szerint 300—400, csuka 200—300, ponty 200—300, kárász 160—180, compó 160—200 fillér kg-ként. Rák darabonként 20—40 fillér.

Libamáj. A felhozatal friss libamájából az idénynek megfelelő volt. További intézkedés a belföldi piacokon a következő libamájárak fizetendői: I. rendű (450 g-on felül) piacon átvéve 5.30, telepre beszállítva 5.60, II. rendű (300—400 g között) piacon átvéve 4.70, telepre beszállítva 5, III. rendű (300 g alatt), pacal piacon átvéve 3.10, telepre beszállítva 3.40 P kg-kint. *Fenti árak alacsonyabb áron libamáj nem volt vásárolható.*

Szesz. A szeszgyedáruságnál e héten is az összes szeszfelesleg élénk forgalom volt és a szeszárak változatlanok maradtak. **Gyümölcspálinka.** A gyümölcspálinkaüzletben az irányzat továbbra is élénk volt és az árak a jó véltelvény mellett tovább szilárdultak. Törkölypálinka 5.40—5.50, seprópálinka 5.40—5.50, szilvórium 6—6.20, eperpálinka 6.70—7, barackpálinka, minőség szerint 7.50—8, alacsonyfoku borpárlat 10—10.50 + 4% forgalmi adó, borpárlat avinálási célokra 8—8.50 pengőig terjedő áron kelt el. Az árak 10.000 literfokonként, III. táblázat szerint értendők.

Borpiac. A szilret a legtöbb vidéken a befejezéshez közeledik. A mennyiség eredmények még az utolsó napokban is romlottak. Minőségileg az új must általánosságban nem tartozik a jó évjáratokhoz, de azért nem olyan rossz minőségű, mint ahogy a sok eső után várni lehetett. A termelők kevés mustot adtak el eddig, ami piacra jött, gyorsan vevőre talált. A mustárak az intervenció árak körül mozogtak. Öbort továbbra is erősen keresnek, azonban kevés tétel kerül piacra. Az árak általában hektoliterfokonként 10 pengő körül mozognak, de jobb minőségűekért többet is fizetnek.

Arany- és ezüstpénzek ára

Ezüstpénzek: 1 drb egykoronás 50 fillér; kétkoronás 100 fillér; ötkoronás 2 pengő 50 fillér; egyforintos 1 pengő 30 fillér.

14 karátos töröttarany grammonként 4.60 pengő.

KIADÓTULAJDONOS:
„FALU” MAGYAR GAZDA
ÉS FÖLDMIVES SZÖVETSEG
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
MAYER EMIL.

Szappankészletek összeírása

A hivatalos lap október 10-iki száma kormányrendeletet közöl a szappankészletek bejelentésének és forgalmának szabályozásáról. Ugyanez a szám közli a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendeletét a készletek bejelentéséről:

E rendeletek szerint

bejelentési kötelezettség alá esik a szappan előállításával és forgalomba hozásával foglalkozó iparosok, illetve kereskedők birtokában lévő minden készlet.

Ezeket a készleteket a rendelet megjelenésének napját megelőző napi üzletzárás, illetve üzemzárlat adatainak megfelelően kell bejelenteni.

Ezenkívül az iparosoknak azt is be kell jelenteniük, hogy 1938 X. 1-től 1940 IX. 30-ig mennyi szappant gyártottak, a kereskedőknek pedig, hogy ezen idő alatt hol és mennyi szappant vásároltak.

SPORTHIREK

A magyar-német labdarugómérkőzés vereségnek beilő döntetlennel végződött. A végső eredmény 2:2 volt. A magyar csapatot mindig egy-egy német gól sarkalta a kiegyenlítésre. A két egyenlőrangú csapat játékából hiányzott a lendület.

A labdarugómérkőzést **atlétikai viadal** előzte meg, amelyen hét győzelmet arattak a németek és csak egyet — a rudgrásban — a magyar színeket képviselő ifjúsági Kovács. A pontverseny végeredménye: 1. Németország 117 p., 2. Magyarország 80 p.

Sokkal szebb eredménnyel szerepeltek **hölgytenniszezőink Berlinben**, ahonnan döntő mérkőzéssel hozták haza a **Mária-királyné serleget**. A győzelem nagy meglepetés volt a német sportkorok számára, mert nem is számítottak arra, hogy a magyarokkal kerülnek a döntőbe. Német-jugoszláv döntőről irtak mindig, s a német-magyarban veszítették el a serleget.

A **marosvásárhelyiek stafétája**, amely október hatodikán délelőtt, megérkezése után, megkoszorúzta a Hősök emlékművét, **hatszázhusz kilométert futott**. Ugyanakkor vonultak az emlékműhöz a német sportolók is a német sportvezér és a német követ vezetésével. Az erdélyi fiukat a magyar sport vezetőj meleg ünneplésben részesítették.

Szerkesztői üzenetek

D. J., Hosszúhetény. A kért lapot, sajnos, nem küldhetjük meg s a címetek sem ismerjük. — **K. F., Leányfalú.** A kért könyv ára 1 pengő 50 fillér. Kapható kiadói hivatalunkban, ha a könyv árát és 20 fillért portóköltésre beküld.

Arany-ezüst beváltás

a legmagasabb napi áron:

Szigeti Nándor és Fia

ékszerésznél,

Bpest, II. Olasz fasor 35.(saját ház)

TALÁLJA KI!

SZÖREJTVÉNY

V É NÖK NY menyasszony

A *Találja ki!* megfajtását a 44-ik számban tesszük közzé. A levelezőlapra irt megfajtásokat a *Vasárnap* szerkesztőségének címére (Budapest, V., Báthory-utca 24.) kell beküldeni, **tíz napon belül.** Elkészve érkező megfajtásokat nem vesziünk figyelembe. Jutalom: **néhány értékes könyv.** Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes megfajtást küldenek be, előfizetői táborunk tagjai és előfizetési díjhátralékkuk nincs.

A 38-ik számban közölt *Találja ki!* megfajtása:

ITT AZ ŐSZ.

Megfajtette harminckét olvasóink. Jutalomkönyvet nyert: **Valkai István (Maglód)** és **Nyitrai József (Érsekújvár.)**

Vásárok jegyzéke

Rövidítések:

o. = országos vásár, **h.** = havivásár, **oák.** = országos állat- és kirakóvásár, **oá.** = országos állatvásár, **ok.** = országos kirakóvásár, **hák.** = havi állat- és kirakóvásár, **há.** = havi állatvásár, **hk.** = havi kirakóvásár, **áll.** = állatok, **se.** = sertés, **szm.** = szarvasmarha, **felh.** = felhajtás.

Október 13., vasárnap. Győr o. lóvásár. Kiskunlacháza oá. Miskolc há. a külön e célra épített istállóknban, d. e. o. nyersborvadászár, d. u. oák. — **Október 14., hétfő.** Ape oák. Büdöszentmihály oák. Egyek oák. Gyömrő oák. Győr oák. Jászalsószentgyörgy oák. Katymár oák. Kiskőrös oák. Kiskunlacháza ok. Köles oák. Körmeny oák. Kőszeg oák. Lepsény oák. Mezőkövesd oák. Miskolc oák.; há. a külön e célra épített istállóknban. Mohács oák. Nágoos oák. Nagybjom oák. Nagydorog oák. Nagykőrös oák. Noszlop oák. Ócsa oák. Ozora oák. Pécsvarad oák. Rábacsanak oák. Rácalmás oák. Rajka oák. Rakaca oák. Riese oák. Sárkeresztúr oák. Szakály oák. Szob oák. Szulok oák. Tápósztele oák. Tarján oák. Tiszánána oák. Vác oák. Zalanszentmihály oák. — **Október 15., kedd.** Bata oák. Csetény oák. Erdőtelek oák. Kereselegyet oák. Miskolc há. a külön e célra épített istállóknban. Nagyörzsöny oák. Rum oák. Sellye oák. Somogyvár oák. Szihalom oák. Tevel oák. — **Október 16., szerda.** Kunhegyes oák. Miskolc há. a külön e célra épített istállóknban. Nyárad oák. Siófok oák. Székesfehérvár oák. Tiszabercel oák. — **Október 17., csütörtök.** Császár oák. Keszthely oák. Miskolc há. a külön e célra épített istállóknban. Szarvas o. marhavásár. Zánka oák. — **Október 18., péntek.** Aszód há. Csenzer oák. Kistelek o. baromfi, se. és juhvásár. Szalkszentmárton oák. Szarvas o. lóvásár. Szentgotthárd oák. Szentlőrinc oák. Szőlősgyőrök oák. — **Október 19., szombat.** Csanádaplota oák. Kistelek oák. Szarvas ok. Zállya oák.

A törvényhatóság első tisztviselője egyes vásárok határnapját közszükséglet által indokolt esetben **kivételesen átthelyezheti.** Illetőleg a teljesen elmaradt vásár helyett **pótvásárt engedélyezhet.** a közölt adatokban tehát kivételesen változások történhetnek.